
Curs Teologia mântuirii

INTRODUCERE: Teologia mântuirii poate fi privită din 2 perspective:

- i. Istoria mântuirii¹ – adică modul în care Biblia prezintă tot planul de mântuire a lui Dumnezeu și felul cum acesta își găsește împlinirea în persoana lui Isus Cristos, Domnul nostru și în lucrarea Lui de ispășire și răscumpărare.
- ii. Etapele mântuirii² – perspectiva lucrării harului în viața personală a omului salvat

În acest curs ne vom concentra pe această din urmă perspectivă, în care Sfânta Treime, într-un mod bine determinat, conduce o persoană până în veșnicie. De menționat faptul că:

- în ceea ce privește anumite persoane anumite etapele pot fi considerabil de lungi în timp, pentru altele toate etapele sau anumite etape se succed într-o perioadă foarte scurtă, părând aproape că totul se întâmplă concomitent;
- în tabelele de mai jos veți vedea 2 abordări. Cea detaliată și cea sintetică. Sinteza vine dintr-un principiu didactic și este utilă cursului de față. Pe de altă parte, prezentarea sintetică vine și din faptul că unii teologi simplifică aceste etape prin suprapunere: de exemplu ei consideră că nașterea din nou și înfierea sunt același lucru; sau alții consideră că sfințirea și perseverarea sfinților în har nu trebuie privite separat; alții văd cum sfințirea decurge în mod natural din justificare/îndreptățire și le tratează ca pe o singură etapă, cu punctul de pornire în îndreptățire etc.

---

¹ Teologia patristică utilizează termenul *Historia salutis* (latină), termen consacrat atât în catolicism cât și în teologia reformatorilor

² Sau *Ordo salutis* (lat.)= *ordinea/ etapele salvării*, provenind tot de la sfinții părinți și utilizat apoi în teologia catolică și reformată

Tabelul detaliat:

MÂNTUIREA (etapele)

	ETAPA	REFERINȚA BIBLICĂ
1	ALEGEREA a) Calvin: prin hotărârea suverană a lui Dumnezeu b) Arminius: pe baza preștiinței lui Dumnezeu	Ef. 1/3-6 2 Tes. 2/13
2	CHEMAREA: a) exterioară b) interioară	2 Petru 1/3-4
3	REGENERAREA sau nașterea din nou	Ioan 3/3-8
4	CONVERTIREA sau pocăința și credința	Fapte 14/15
5	ÎNDREPTĂȚIREA sau hotărârea de iertare sau sfințirea pozițională	Ro. 5/1-10
6	ÎNFIEREA sau prin Duhul S. putem să strigăm Ava, adică Tată	Ro. 8/15-17
7	SFINȚIREA sau progresul în mortificarea firii pământești cu faptele ei și rodirea tot mai abundentă a faptelor vieții noi în Cristos	Ro. 6/16-23 Evrei 12/14 1 Petru 1/15
8	PERSEVERAREA ÎN HAR sau ajutorul puternic al lui Dumnezeu în încercări și ispite, în căderi și în rătăcire	Filip. 1/6; 2/13 Ioan 10/27-30
9	GLORIFICAREA sau etapa finală a mântuirii care va avea loc la moartea fizică a credinciosului: primirea în slavă sau pentru cei în viață la revenirea Domnului, transformarea	1 Cor. 15/12-14 Ro. 8/23-25, 30

Tabelul restrâns:

MÂNTUIREA (etapele)

	ETAPA	REFERINȚA BIBLICĂ
1	ALEGEREA / CHEMAREA a) Calvin: prin hotărârea suverană a lui Dumnezeu b) Arminius: pe baza preștiinței lui Dumnezeu	Ef. 1/3-6 2 Tes. 2/13 2 Petru 1/3-4
2	REGENERAREA sau ÎNFIEREA sau nașterea din nou	Ioan 3/3-8 Ro. 8/15-17
3	CONVERTIREA sau pocăința și credința	Fapte 14/15
4	ÎNDREPTĂȚIREA și SFINȚIREA sau sfințirea pozițională și rodirea tot mai abundentă a faptelor vieții noi	Ro. 5/1-10; 6/16-23 1 Petru 1/15
5	GLORIFICAREA sau etapa finală a mântuirii care va avea loc la moartea fizică a credinciosului: primirea în slavă sau pentru cei în viață la revenirea Domnului, transformarea	1 Cor. 15/12-14 Ro. 8/23-25, 30

Cursul de față are ca scop definirea unor termeni și clarificarea unor legături între diferitele etape:

1) Relația dintre ALEGERE, CHEMARE și NAȘTEREA DIN NOU

Apostolul Pavel prezintă în Romani cap. 8 relația dintre alegere și chemare (v. 28-30) astfel:

28. De altă parte, știm că toate lucrurile lucrează împreună spre binele celor ce iubesc pe Dumnezeu, și anume spre binele **celor ce sunt chemați după planul Său**. 29. Căci **pe aceia pe care i-a cunoscut mai dinainte**, i-a și hotărât mai dinainte să fie asemenea chipului Fiului Său, pentru ca El să fie Cel întâi născut dintre mai mulți frați. 30. **Și pe aceia pe care i-a hotărât mai dinainte, i-a și chemat**; și pe aceia pe care i-a chemat, i-a și socotit neprihăniți; iar pe aceia pe care i-a socotit neprihăniți, i-a și proslăvit.

Nu vom intra aici în dezbaterile privind predestinarea sau alegerea prin liberul arbitru. Dezbaterile pe acest subiect au suport biblic și interpretări logice de fiecare parte, în ambele tabere existând creștini sinceri, care îl iubesc pe Isus, iubesc Biserica Lui și trăiesc după voia Domnului, călăuzindu-și viața după Evanghelie. Ceea ce subliniem este că majoritatea covârșitoare a cercetătorilor Bibliei a concluzionat din studiul Scripturii că **oamenii sunt mântuiți prin alegerea făcută de Dumnezeu**: unii dintre teologi accentuează pe prima teză a v. 29, anume că *Dumnezeu, în preștiința Lui, i-a cunoscut din veșnicie pe aceia care vor crede*. Alți teologi sunt adepții faptului că interpretarea acestui verset nu trebuie separată de alte versete cum ar fi, de exemplu, versetele 15-18 din Ro.9:15. Căci El a zis lui Moise: "Voi avea milă de oricine-Mi va plăcea să am milă; și Mă voi îndura de oricine-Mi va plăcea să Mă îndur." 16. Așadar, nu atâră nici de cine vrea, nici de cine aleargă, ci de Dumnezeu care are milă. 17. Fiindcă Scriptura zice lui faraon: "Te-am ridicat înadins, ca să-Mi arăt în tine puterea Mea și pentru ca Numele Meu să fie vestit în tot pământul." 18. Astfel, El are milă de cine vrea, și împietrește pe cine vrea. Astfel, aceștia consideră că mântuirea este pentru aceia care au fost predestinați prin voia liberă și neconstrânsă a lui Dumnezeu pe care a exercitat-o în alegerea celor care vor primi harul de a crede.

Alegerea determină chemarea la credință:

Din perspectiva *chemării* adepții liberului arbitru, afirmă faptul că această chemare este pentru lumea întreagă și este responsabilitatea omului să răspundă cu credință chemării. Omul are libertatea de a alege să răspundă chemării, invitației pe care Dumnezeu o adresează lumii prin Evanghelie.

Adepții alegerii suverane, consideră că deși există o **chemare exterioară**, generală, adresată întregii lumi, tuturor oamenilor fără nici o discriminare, doar cei care au parte de

chemarea interioară vor putea răspunde efectiv fiind mișcați de Duhul lui Dumnezeu. Doar chemarea interioară este eficientă și eficace³. Astfel,

- Chemarea exterioară este predicarea largă a Evangheliei tuturor popoarelor până la marginile pământului, proclamând păcătoșilor beneficiile lucrării lui Cristos, unde El cheamă și poruncește oamenilor să creadă, să se pocăiască, și să se întoarcă de la păcatul lor la El pentru mântuire.
- Chemarea interioară are loc doar ca lucrare a Duhului Sfânt care produce Nașterea de sus (nașterea din nou, regenerarea, nașterea din apă și din Duh etc). Prin această lucrare a Duhului lui Dumnezeu, El ne schimbă inimile, ne convinge de păcatul și mizeria noastră, luminându-ne mintea în cunoașterea lui Hristos, și reînnoind voința noastră, El ne convinge cu privire la păcat și neprihănire și ne face capabili să-l îmbrățișăm pe Isus Cristos, Domnul și Mântuitorul.

În timp ce chemarea exterioară fără regenerare poate produce rezultate asemănătoare mântuirii, răspunsuri și dedicări ale vieților pentru Cristos, acestea vor fi doar răspunsuri umane bazate pe dorința de a nu ajunge în iad, dorința de a beneficia de raiul lui Dumnezeu, dorința de a scăpa de anumite păcate rușinoase dar pe care continuă să le iubească, înflăcărare religioasă, răspuns emoțional la o predică bună etc. În realitate, Scriptura afirmă clar că doar cei născuți din nou pot vedea și pot intra în împărăția lui Dumnezeu.

Doctrina voinței libere a omului consideră că nașterea din nou este efectul credinței în Evanghelie și a pocăinței în urma auzirii chemării exterioare.

Doctrina chemării exterioare și interioare consideră că deoarece omenirea zace în cel rău, că deoarece oamenii sunt morți în fărădelegi și păcate, voința omului nu este liberă și nu poate alege binele predicat, decât dacă Duhul Sfânt folosește Evanghelia pentru regenerarea persoanei care o aude. În timp ce chemarea exterioară fără regenerare poate produce rezultate asemănătoare mântuirii, răspunsuri și dedicări ale vieților pentru Cristos, acestea vor fi doar răspunsuri umane bazate pe dorința de a nu ajunge în iad, dorința de a beneficia de raiul lui Dumnezeu, dorința de a scăpa de anumite păcate rușinoase dar pe care continuă să le iubească, înflăcărare religioasă, răspuns emoțional la o predică bună etc. În realitate, Scriptura afirmă clar că doar cei născuți din nou, adică cei cărora Duhul lui Cristos le face o chemare interioară pot vedea și pot intra în împărăția lui Dumnezeu.

---

³ Din perspectiva răspunsului adecvat al omului, chemarea este atât *eficientă*, adică mișcă voința, inima cum trebuie, cât și *eficace* adică determină lucrurile care trebuie

2) Relația dintre REGENERARE și CONVERTIRE

Clarificarea termenilor:

Regenerarea, așa cum am anticipat deja, este termenul care definește conceptul biblic de naștere din nou. Păcatul adamic a condus la moartea instantanee în ceea ce privește duhul uman cu pierderea capacității de relaționare la Creator și a urmat degenerarea morală și fizică. Prin căderea omului, acesta a fost separat de Dumnezeu cel Sfânt, de Raiul edenic și de capacitatea de a nu păcătui. Fără intervenția de restaurare spirituală a lui Dumnezeu prin Cuvântul Lui și prin lucrarea Duhului Sfânt, în baza răscumpărării realizate de Cristos prin moartea și învierea Lui, omul rămâne incapabil să primească și să înțeleagă lucrurile spirituale (Ioan 14/17 și 1 Cor. 2/14).

Convertirea este termenul care definește conceptul biblic de întoarcere de la păcat la Cristos sau, altfel spus, pocăința și credința. Convertirea presupune pe de o parte, înțelegerea naturii păcătoase, disperate a omului care va fi confruntată de Dumnezeu cel Drept la judecată, o dorință intensă de iertare și de despărțire de păcat, un proces de conștiință și de inimă. Convertirea este din această perspectivă recunoașterea stării de rebeliune împotriva lui Dumnezeu. Căci noi suntem reprezentanții rasei umane, fiecare din noi, fiecare om a reeditat păcatul Adamic prin neascultare de Dumnezeu și părtășie cu diavolul. Omenirea a avansat în răutate cu fiecare veac și chiar după potop preocupările umane au rămas la fel de îndreptate împotriva voii lui Dumnezeu (ex. turnul Babel, Sodoma, religiile idolatre, crimele, silniciile, vrăjitoriile, pizmele mândria) culminând cu abominabila crimă de la Golgota: nu doar l-am alungat pe Dumnezeu și Evanghelia, nu doar i-am ucis proorocii, dar când am avut ocazia L-am ucis pe Dumnezeu însuși, ucigându-L pe Fiul! La convertire păcatele noastre ne apasă conștiința într-un mod în care ajungem să ne pocăim. Pe de altă parte, pocăința ca mărturisire a stării de păcat și a dorinței de renunțare la păcat este fără valoare dacă nu există o speranță de iertare a faptelor regretate trecute și o nădejde puternică a iertării pentru erorile și imperfecțiunile lucrărilor viitoare ale omului. Pocăința trebuie să găsească un reper puternic pe care să se sprijine: ancora pocăinței, speranța salvării este Stânca și Piatra de temelie a mântuirii noastre, credința în Isus cel răstignit, înviat, înălțat, credința în Isus Regele regilor și Domnul domnilor! Deci convertirea înseamnă întoarcerea de la viața răzvrătită guvernată de firea mea pământească la viața în care îi ofer toată stăpânirea lui Cristos.

Și aici avem două puncte de vedere.

Punctul de vedere al adepților voinței libere a omului este că omul, prin propria sa decizie alege dacă răspunde Evangheliei cu pocăință și credință. În cazul în care răspunsul este pozitiv, Duhul Sfânt produce nașterea din nou. În această concepție, convertirea precedă regenerarea.

Credincioșii care susțin că omul nu are voință liberă, afirmă că prin proclamarea Evangheliei, Duhul Sfânt trezește duhul ascultătorului și îi deschide inima și mintea ca să

vadă și să înțeleagă calea mântuirii. În această concepție, nașterea din nou precedă pocăința și credința.

Acum vă rog să urmăriți explicațiile pastorului Iosif Marica începând de la min. 21 până la min. 55:

3) Relația dintre JUSTIFICARE și REGENERARE

Clarificarea termenilor:

Justificarea sau îndreptățirea- apare în Scriptură explicit în Ro. 5/1-10: VDC folosește expresia ”*suntem socotiți neprihăniți*” (v.1 și v. 9), iar NTR utilizează expresia ”*am fost îndreptățiți*” (aceleași versete). Practic, justificarea este termenul teologic echivalent al termenului juridic în materie penală de *achitare* sau *considerare ca nevinovat în urma unui proces* sau *liberarea după ispășirea pedepsei*. Justificarea în înțelesul biblic este că Isus a purtat la cruce vina noastră și a primit în trupul Lui pedeapsa cuvenită pentru păcatele noastre, iar astfel, celui ce crede în Domnul: a) Dumnezeu îi impută neprihănirea lui Isus în timp ce lui Isus i-a fost imputat păcatul meu și astfel eu, credinciosul sunt considerat nevinovat, îndreptățit, justificat; b) Isus a ispășit în locul meu pedeapsa care mi se cuvenea pentru păcatul meu și prin aceasta eu, dacă cred în el, sunt considerat liber de vină. Este important să observăm că noi credincioșii nu devenim nevinovați, nu ne-am achitat de ofensa adusă sfințeniei lui Dumnezeu, ci *suntem socotiți* nevinovați, Dumnezeu *ne consideră* nevinovați, El *consideră* că datoria noastră a fost achitată. Justificarea este indisolubil legată și înrădăcinată în supliciul Domnului Isus Cristos: doar în Cristos Dumnezeu ne poate considera neprihăniți. De aceea justificarea mai este numită și **sfințire pozițională** – când suntem poziționați în Cristos, Dumnezeu ne vede îmbrăcați în puritatea Lui. Justificarea este lucrarea exclusivă a harului lui Dumnezeu pentru credincios. !!Acest termen de sfințire pozițională ne va ajuta la punctul următor.

Regenerare – vezi explicațiile de la punctul precedent.

Câteva caracteristici ale justificării:

Justificarea este atât virtuală, cât și reală. Este virtuală, adică este completă în lucrarea lui Cristos pe cruce în numele aleșilor Săi (Ioan 19:30), și este reală în timp la convertirea unui păcătos în orice perioadă de timp. Îndreptățirea este un act al harului gratuit al lui Dumnezeu, în care El iartă toate păcatele noastre și ne acceptă ca neprihăniți înaintea Lui printr-o declarație legală, numai pentru neprihănirea lui Cristos atribuită nouă și primită numai prin credință. Deut. 25/1; Luca 18/14; Fapte 10/43; Ro. 3/26-28; 4/5-8; 5/1-10; 5/18-19; Gal. 2/16-17; 3/11; 2 Cor. 5/21; Fil. 3/9; Tit 3/7

Acum vă rog să urmăriți explicațiile pastorului Paul Washer:

4) Relația dintre JUSTIFICARE și SFINȚIRE

Clarificarea termenilor:

Justificarea a fost definită la punctul precedent. Aici accentuăm dintre expresiile sinonime pe care le-am oferit mai sus, pe cea de **sfințire pozițională**.

Sfințirea reprezintă trăirea credinciosului în acord cu calitatea de copil al lui Dumnezeu, în acord cu voia Tatălui, purtând roada Duhului Sfânt, distanțându-se din ce în ce mai mult de păcat, rupând-o cu nelegiuirea și cu poftele carnale, și crescând din ce în ce mai mult în asemănare cu Domnul nostru Isus Cristos. De aceea, în contrast cu sfințirea pozițională numim această dezvoltare a caracterului cristic, **sfințire progresivă**.

Sfințirea pozițională	Sfințirea progresivă
Este opera exclusivă a lui Dumnezeu	Este conlucrarea credinciosului cu Duhul Sfânt
Este instantanee	Durează toată viața
Este perfectă	Este imperfectă
Se capătă la convertire (adică pe baza pocăinței inițiale și a credinței inițiale)	Se "desăvârșește" prin pocăința zilnică și prin rămânerea în credință
Se barează exclusiv pe jertfa lui Cristos	Este lucrarea Duhului de aplicare în viața credinciosului a beneficiilor mântuirii procurate de jertfa lui Cristos

În sfințirea progresivă, credinciosul este chemat să se lupte, să-și dea toată silința, să se ostenească, să înainteze, să se încreadă în Domnul, să folosească puterea (Fap. 1/8 - gr. Dunamis = forță) Duhului Sfânt și puterea (Mat. 10/1 -gr. Exousia = autoritatea) Domnului⁴. Sfințirea progresivă nu înseamnă că mântuirea este prin fapte, ci faptele realizate prin har (Ef. 2/8-10) este dovada vizibilă *a sfințirii poziționale, *a nașterii din nou, *a pocăinței autentice, *a credinței reale.

Acum vă rog să urmăriți explicațiile pastorului Doru Pop:

⁴ Diferența dintre puterea dunamis și puterea exousia poate fi ilustrată de exemplu cu un boxer: acesta are totdeauna forța (dunamis) a loviturii cu pumnul, dar dreptul sau puterea de a o folosi, adică exousia este doar în ring și doar conform regulamentului meciului de box.

5) Legătura dintre toate etapele mântuirii prezentate mai sus și GLORIFICARE

Clarificarea termenilor: Glorificarea sau intrarea în slavă este etapa finală a mântuirii, adică mântuirea deplină. Glorificarea este ținta harului lui Dumnezeu în cei răscumparați. Glorificarea este primirea sfinților în cer, unde vor fi eliberați pe deplin și pentru totdeauna de orice păcat și mizerie, vor fi puși într-o stare de fericire absolută, într-o desăvârșire a sfințirii atât în duh cât și în trup. Mat. 10/32, 25/33-34, 46; 1 Cor. 13/12; 15/42-44; 2 Corinteni 5:1-8; Ef. 5/27; Filip. 1/23, 3/20-21; 1 Tes. 4/17-18; Ev. 12:22-23; 1 Ioan 3:2; Apocalipsa 14/13, 21/4-5

Glorificarea a) începe în starea intermediară, adică începe la moartea biologică a credinciosului când partea spirituală (duh și suflet) este adusă în prezența lui Dumnezeu. Apoi b) la înviere, are loc glorificarea deplină a ființei umane când partea spirituală va fi îmbrăcată cu trupuri de slavă (1 Cor. 15/42-44).

Pentru credincioșii care vor avea parte de răpire, cele 2 etape nu sunt distincte, ei vor fi transformați și uniți cu mulțimea celor înviați. Glorificarea nu poate avea loc dacă lipsește oricare dintre etapele precedente.

OMUL	posse non peccare, non posse non peccare, non posse peccare⁵	
Adam	Capacitatea de a nu păcătui	Poate alege să nu păcătuiască
Omul căzut	Nu are capacitatea de a nu păcătui	Nu mai poate să nu păcătuiască
Isus	Nu are capacitatea de a păcătui	Nu poate să păcătuiască
Omul regenerat	Capacitatea de a nu păcătui	Poate alege să nu păcătuiască
Omul glorificat	Nu are capacitatea de a mai păcătui	Nu mai poate să păcătuiască

Acum vă rog să urmăriți explicațiile pastorului Constantin Macoveiciuc:

⁵ Conceptul lui Augustin cu privire la puterea omului în abținerea față de păcat: posse non peccare (are puterea să nu păcătuiască), non posse non peccare (nu are puterea de a nu păcătui), non posse peccare (nu poate să păcătuiască)